

Dag Milan,

Hierbij lever ik input voor de informatiebijeenkomst voor de raad van donderdag 17 november. Op deze avond zal de raad stil staan bij kaderstelling binnen de Wmo en sociale innovatie.

Het stuk wat ik je aanlever is een gedeelte uit het nieuwe Wmo beleidskader 2012-2015. Ik heb er nadrukkelijk CONCEPT bij gezet omdat we nog volop bezig zijn met de definitieve versie. De input uit de bijeenkomst van 17 november is voor ons ook een moment om alles weer aan te scherpen.

Zou je dit onder de raadsleden kunnen verspreiden?

Met vriendelijke groet,

Nanda de Ridder

Beleidsadviseur Afdeling Samenleving

Gemeente Woerden

0348 428476

Concept, uit Wmo beleidskader 2012-2015

Hoofdstuk 1. Vertrekpunt

Vier jaar werken met de Wmo heeft veel ervaring opgeleverd. Was in 2007 bij de totstandkoming van het Wmo beleidskader de uitvoering leidend, dit is het moment om een kwaliteitsslag te maken in plannen die aan de doelstellingen van dit Wmo beleidskader bijdragen. Dit sluit aan het besluit van het college om een regisserende gemeenten te worden.

Is integrale beleidsvorming leidend bij dit nieuwe plan, opgemerkt moet worden dat uitvoering en beleid in de praktijk wel verschillende vormen kennen. De Wmo wordt uitgevoerd binnen het Wmo loket voor drie gemeenten (Woerden, Montfoort, Oudewater). Beleidsvorming vindt afzonderlijk plaats. Aanbestedingen voor voorzieningen worden regionaal opgepakt, met de oude Samenwerkende Utrecht West gemeenten (SUW). Met centrumgemeente Utrecht vindt

afstemming plaats over de inzet bij huiselijk geweld, veiligheid en dak- en thuislozen.

In het voorbereidende jaar zijn zeven ontwikkelingen te benoemen die van invloed zijn bij de vorming van dit nieuwe beleidskader. Vooraf heeft het college vastgesteld dat het nieuwe Wmo beleid interactief tot stand moet komen. Verder is het onderzoek van de Rekenkamercommissie, de evaluatie van het Wmo beleidskader 2008-2011, kaderstelling door de gemeenteraad, Wmo wetswijzigingen, stelselwijzigingen en de *Tussenrapportage meedoen in een sterke samenleving* van invloed geweest.

1. Interactieve beleidsvorming

- Wijk- en dorpsplatforms. Vooruitlopend op de vorming van het nieuw Wmo beleid zijn bijna alle wijk- en dorpsplatforms bezocht. Inwoners geven aan dat communicatie over de Wmo van groot belang is. Zij zijn bereid om de huis-aan-huis informatie die zij vanuit de platforms leveren, open te stellen voor informatie over de Wmo. Er wordt bureaucratie ervaren bij de uitvoering van individuele toekenningen en herhaaldelijk is gewezen op de combinatie met bv. maatschappelijke en kerkelijke inzet.

- Op 5 oktober 2011 zijn bijna 100 personen aanwezig geweest bij de werkbijeenkomst over het nieuwe Wmo beleidskader. Burgerkracht stond hierbij centraal. Inwoners en organisaties zien mogelijkheden voor versterken van burgerkracht. Hierbij moet bureaucratie voorkomen worden en inefficiënt werken worden tegengegaan. Voor het nieuw te vormen beleid zijn als punten aangedragen: Verbinding en samenwerking tussen de aanpalende beleidsterreinen zoals de openbare ruimte, jeugd- en sportbeleid. Flexibele inzet en korte interventies om de mogelijkheden van inwoners te versterken en een preventieve aanpak bij het voorkomen van problemen.

- In een kleiner verband is de inzet bij prestatievelden nogmaals doorgenomen op maatschappelijke effecten, doelen en toegepaste meetinstrumenten. Organisaties geven blijk van een grote betrokkenheid bij Wmo inzet. Er is bereidheid om op een andere manier te (gaan) werken met toegang van voorzieningen en verantwoording. Centraal staat hierbij hoe de gemeente regie wil voeren, resultaten wil meten en dit verantwoordt wil zien.

- De Wmo raad is continue betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe beleidskader. In november is er een ongevraagd advies uitgebracht over communicatie Wmo, in relatie met het nieuwe Wmo beleidskader. Er is meegelezen en meegedacht, met inachtneming van hun onafhankelijke rol en opstelling bij de advisering over het nieuwe beleidskader.

2. Analyse

De tussenrapportage *Meedoen in een Sterke samenleving, augustus 2011*, is de onderlegger en het vertrekpunt voor vier jaar Wmo beleid. In deze analyse zijn de kansen en bedreigingen weergegeven waarop de gemeente een beroep kan doen op zelfredzaamheid en de eigen kracht van inwoners. Er is inzicht in

demografische gegevens en het aanbod van diensten en producten, zowel informeel als professioneel.

De analyse is niet alleen bedoeld voor Wmo beleid maar geeft een handvat voor de stelselwijzigingen en extra taken voor gemeenten bij de Wet Werken naar Vermogen, Passend Onderwijs en de transities Jeugdzorg en Begeleiding. Opvallend in de analyse is de mate waarbij inkomen en de mate van participatie en het beroep op (individuele) voorzieningen samenkomen. Bevordering van gezonde leefstijl (preventie) bij jongeren en ouderen is aan de orde bij alcoholgebruik, het voorkomen van psychosociale problemen (eenzaamheid) en huiselijk geweld.

3. Landelijke ontwikkelingen.

Clientenorganisaties vragen een andere benadering van ondersteuningsvragen binnen de Wmo. Landelijk is hiervoor *de Kanteling* ontwikkeld.

Op 1 november 2011 heeft het college de gekantelde verordening vastgesteld. Deze verordening is de weerslag van twee zaken. Allereerst hebben de resultaten van het project “De Kanteling” aan de basis gelegen van de in deze verordening opgenomen tekst. Vervolgens is ook rekening gehouden met de jurisprudentie, met name die van de Centrale Raad van Beroep.

De opbouw van deze verordening is geheel anders dan die van de voorafgaande gemeentelijke verordening (2007 en 2010) en de verordening uit de Wvg-tijd was. In deze verordening ligt het zwaartepunt op *de te behalen resultaten in plaats van op voorzieningen en op het zogenaamde “gesprek”*, een open gesprek waarin samen met de persoon die compensatie behoeft een zo volledig mogelijke inventarisatie gemaakt wordt van zijn situatie, zijn mogelijkheden en onmogelijkheden, zijn wensen en individuele specifieke kenmerken en de problemen die om een oplossing vragen. Leidend hierbij is het te bereiken resultaat. Op basis hiervan kan bekeken worden welke mogelijkheden er zijn om dit resultaat te bereiken met oplossingen die al voorhanden zijn, zoals eigen mogelijkheden, (wettelijk) voorliggende voorzieningen, algemene voorzieningen, algemeen gebruikelijke voorzieningen of collectieve voorzieningen. Daarna wordt duidelijk op welke punten nog individuele voorzieningen nodig zijn. Na het gesprek volgt eventueel een aanvraag voor individuele voorzieningen. Door deze wijze van werken wordt het proces om te komen tot oplossingen in twee delen gesplitst:

- een inventarisatiefase, gekarakteriseerd door het “gesprek” en
- een fase van aanvraag, beoordeling en toekenning van individuele voorzieningen.

Het is zelfs mogelijk een keuze te maken die leidt tot invulling van beide fasen door verschillende personen: het gesprek zou gevoerd kunnen worden door een dicht bij de compensatiebehoevende staande professional of goed getrainde vrijwilliger (zoals een ouderenadviseur of een medewerker van een welzijnsorganisatie) terwijl de fase van de concrete aanvraag een taak is van de

De Wmo kent een nauwe relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). In de voorliggende beleidsperiode zijn ingrepen binnen de AWBZ (schrappen functie ondersteunende begeleiding) van invloed geweest op de taken binnen de Wmo. De komende beleidsperiode wordt de functie Begeleiding uit de AWBZ geschrapt en wordt deze taak middels een wetwijziging onder het domein van de Wmo gebracht.

Het compensatiebeginsel binnen de Wmo is bij de toekenning van voorzieningen leidend. Deze compensatie, waarbij inwoners gecompenseerd worden voor hun beperking, geeft regelmatig (juridische) discussie. Niet alleen de motivatie van consulenten die een (individuele) voorziening toekennen is onderwerp van gesprek, maar ook de mate waarbij inwoners een ' recht halen' op een voorziening.

4. Onderzoek Rekenkamercommissie.

Het Wmo onderzoek van de Rekenkamercommissie (9 juni 2011) heeft duidelijk gemaakt dat er weliswaar met veel inzet gewerkt is binnen de Wmo, maar dat het plan over 2008-2011 geen 'Smart' geformuleerde doelen kent waardoor een goede verantwoording niet mogelijk is. Een integrale visie ontbreekt en er zijn geen waarborgen voor beheersing van uitgaven vastgelegd.

De Rekenkamercommissie stelt in haar aanbevelingen dat een analyse van de huidige situatie noodzakelijk is, er gewerkt moet worden aan het bereiken van maatschappelijke effecten en de krachten binnen de samenleving beter moet worden benut.

5. Evaluatie Wmo beleidskader 2008-2011.

Tijdens de behandeling van de evaluatie van het Wmo beleidskader 2008-2011 in de gemeenteraad van september 2011, is vastgesteld dat het werken met integrale beleidsthema's in plaats van prestatievelden niet werkt. Inwoners en organisaties kennen de Wmo en richten zich (al) op Wmo prestatievelden.

Er is jaarlijks gerapporteerd dat veel doelstellingen zijn gehaald, wel in het besef dat zij algemeen geformuleerd zijn. Er is een constante, hoge klanttevredenheid bij de werkwijze en toekenning van individuele voorzieningen.

6. Kaderstelling door gemeenteraad.

De gemeenteraad heeft in de aanloop naar de evaluatie van het Wmo beleidskader 2008-2011 en het nieuwe Wmo beleid haar kaderstellende rol ingevuld. Er is een raadsgedragen visie neergelegd op de bestrijding van eenzaamheid en verschillende partijen hebben uitgangspunten voor nieuw beleid aangeleverd bij het college.

Voor het nieuwe Wmo beleidskader is meegegeven:

- Het belang van interactieve beleidsvorming,
- Het bevorderen van actief burgerschap,
- Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers,
- Aandacht voor huiselijk geweld,
- Eenzaamheid,

- Regie op wonen en zorg.

De raad heeft stilgestaan bij de wijze waarop benchmark met andere gemeenten een meerwaarde kan zijn. Lokale verantwoording moet helder plaatsvinden en de raad verwacht een voorstel hierover van het college.

7. Stelselwijzigingen

Gemeenten krijgen vanaf 2012 te maken met diverse stelselwijzigingen, waarbij de landelijke overheid decentraliseert en gemeenten meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden krijgen. Het betreft de Wet Werken naar vermogen (WWNV), Transitie Jeugdzorg, Passend Onderwijs en de Transitie AWBZ begeleiding. Voor alle stelselwijzigingen geldt dat de verwachting is dat gemeenten oplossingen meer op maat, in samenhang en goedkoper kunnen organiseren voor inwoners. De Gemeente Woerden wil de diverse stelselwijzigingen integraal oppakken.

Voor de functie begeleiding vallen in 2013 alle nieuwe aanvragen binnen de Wmo. Het betreft alle extramurale begeleiding, het vervoer naar dagbesteding- en begeleidingsactiviteiten en tijdelijke jeugdbegeleiding tot de Transitie Jeugdzorg in 2014 gerealiseerd is. De functie begeleiding wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van het nieuwe Wmo beleid.

Hoofdstuk 2. Kaders

We komen met inachtneming van de ontwikkelingen beschreven in hoofdstuk 1, de uitbreiding van de Wmo met de taak begeleiding en de wens om de komende stelselwijzigingen integraal op te pakken tot de volgende drie kaders voor het nieuwe Wmo beleid.

1. **Sterke lokale samenleving**
2. **Eigen kracht centraal**
3. **Integrale dienstverlening**

1. Sterke lokale samenleving

Een sterke lokale samenleving wordt niet gekenmerkt door grote inspanningen van de gemeentelijke overheid. De gemeente is dienstbaar aan initiatieven van inwoners en kan hiermee burgerkracht bevorderen. Een succesfactor bij de uitvoering van de Wmo is dan ook of inwoners in staat zijn ondersteuning dichtbij huis te organiseren. In onze visie wordt de kwetsbare inwoner beter geholpen door een beschikbaar, informeel, netwerk dan door een rechtmatig toegekende, individuele voorziening.

Het verplicht ons niet van een verantwoordelijkheid, maar vraagt een ondersteunende houding en werkwijze.

Toekomstbeeld hierbij is **eigen initiatief**. Per wijk worden bewonersinitiatieven gerealiseerd, ondersteund door de plaatselijke ondernemers. Het appartementencomplex organiseert ontmoetingsavonden voor de bewoners, de voetbalvereniging heeft een competitie voor verstandelijk gehandicapten en de kerken bezoeken mantelzorgers en geven informatie ondersteuningsmogelijkheden.

2. Eigen kracht centraal

Wij gaan door met de regie op de beweging van 'verzorging – naar participatiestaat'. Inwoners zijn in staat om problemen op te lossen. Hierbij kan een beroep gedaan worden op informatie over ondersteuningsmogelijkheden, advisering dichtbij huis en persoonlijke ondersteuning als dit noodzakelijk is.

Wij vragen de inwoner zijn eigen kracht en verantwoordelijkheid te nemen bij de oplossing van problemen. Dit vraagt een andere houding en werkwijze van organisaties die werkzaam zijn in maatschappelijke ondersteuning. Wij zijn bewust dat dit ook voor de ambtelijke organisatie van toepassing is. De inwoners met zijn netwerk is het vertrekpunt, en niet het aanbod van organisaties.

Toekomstbeeld hierbij **inzet op mogelijkheden**. Een inwoner met een vraag voor huishoudelijke hulp, rouwverwerking en schulden drie maanden intensief ondersteund wordt onder verantwoordelijkheid van één hulpverlener. De huishoudelijke hulp wordt kort, activerend ingezet, er is een vrijwilliger die helpt om de administratie op orde te brengen en de maatschappelijk werker coördineert de inzet. Op deze manier wordt de inwoner en zijn netwerk gemobiliseerd om aan de slag te gaan, met hulp maar niet vrijblijvend.

3. Integrale dienstverlening

Wij voelen ons verantwoordelijk voor een vangnet voor kwetsbare inwoners. We stellen voorop dat de aanpak integraal is, met oog voor inzet ook buiten de Wmo. Dit vangnet wordt onder regie van de gemeente door meerdere partijen uitgevoerd. Hierbij is professioneel opdrachtgeverschap aan de orde, waarbij gewerkt wordt aan maatschappelijke effecten en de nadruk op doelmatigheid versus rechtmatigheid.

Informele oplossingen gaan voor professionele inzet. Mocht dit laatste toch aan de orde zijn, dan wordt dit activerend aangeboden.

Sturen wij gericht professionele aanbieders aan, onze regierol bij inwonersinitiatieven is meer gericht op co-productie.

In onze visie ondersteunen professionals vrijwilligers en niet een vrijwilliger is ondersteunend aan de professional. In coproductie met het maatschappelijke middenveld gaan we op zoek naar de mogelijkheden voor maatschappelijke ondersteuning. We zoeken naar de overeenkomsten in plaats van de verschillen. We richten ons hierbij op de organisaties die een informeel aanbod leveren. Een grote rol is hierbij weggelegd voor de platforms in de wijken, de kerken, inwonersinitiatieven en vrijwilligersorganisaties.

Toekomstbeeld is hierbij **wederkerigheid**. Zo kan een inwoner met een Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) haar interesse in filosofie gecombineerd met een onderwijsachtergrond inzetten bij gastlessen in het onderwijs.

Professionele begeleiding is hierop gericht.